

In honorem Neven Budak 11

Članci i rasprave / Papers and studies

MARINA ZGRABLIĆ I DAVOR BULIĆ

Povijesno-topografski aspekti kristijanizacije agera kolonije Pole u kasnoj antici i ranom srednjem vijeku (4. – 6. stoljeće) 35

Historical and Topographical Aspects of Christianization of the Ager of Colonia Pola in Late Antiquity and Early Middle Ages (4th – 6th centuries)..... 71

VITO RICCI

Insedimenti templari sulla costa adriatica orientale e relazioni con il versante Adriatico occidentale 79

Templar Settlements in Istria and along the Croatian Coast and Relations with Western Adriatic Side 124

Templarske naseobine u Istri i na hrvatskoj obali i odnosi sa zapadnojadranskom stranom..... 124

BORIS GOLEC

Širenje hrvatskog etnonima i lingvonima na slovensko stanovništvo današnje istočne Slovenije između 16. i početka 19. stoljeća i njihovo iščeznuće..... 127

The Spread of the Croatian Ethnonym and Linguonym to the Slovene Population of the Present-Day Eastern Slovenia Between the 16th and Early 19th Centuries and Their Disappearance 146

ANDELKO VLAŠIĆ

Uloga slavonskih i srijemskih šuma u osmanskome vojnom pohodu na Siget 1566. s posebnim obzirom na mostogradnju 149

The Role of Forests of Slavonia and Syrmia in the Ottoman Szigetvár Campaign of 1566 with Particular Regard to Bridge-Building 170

IVANČICA JEŽ

Migration Movements in Varaždin in the Context of the Process of Modernization (1850 – 1918) with Special Emphasis on the Towns of Civil Croatia and Styria 171

Migracijska kretanja u Varaždinu u kontekstu modernizacijskih procesa (1850. – 1918.) s posebnim obzirom na gradove u Banskoj Hrvatskoj i Štajerskoj..... 200

IVANA CVIJOVIĆ JAVORINA

Kobarid/Caporetto vs. Vittorio Veneto: konfliktne kulture sjećanja u zagrebačkom dnevniku *Obzor* 203

— Sadržaj / Contents —

Caporetto (Kobarid) vs. Vittorio Veneto: Conflicting Cultures of Remembrance in the *Obzor* Daily (Zagreb)..... 226

BERNADICA JURIĆ

Jasenovačke žrtve i uspostava nacionalnog programa u Srbiji (1986. – 1995.)..... 227

Jasenovac Victims and the Establishment of the National Programme in Serbia (1986–1995)..... 260

Ocjene i prikazi / Critiques and reviews

LUCIJA BAKŠIĆ, *O studiju njemačkog jezika na zagrebačkom Filozofskom fakultetu potkraj 19. i početkom 20. stoljeća*

Ivana Cvijović Javorina, „*Od ovih je njemački jezik za nas bez dvojbe najvažniji... “: prilozi za povijest nastave njemačkog jezika i studija germanistike na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu 1876.-1904.*, Zagreb: Centar za komparativnohistorijske i interkulturalne studije, FF Press, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2016., 161 str. 263

VINKO DRAČA, *Zločinci, psihijatri i politička javnost: razvoj koncepta moralnog ludila od osamnaestog stoljeća do danas*

David W. Jones, *Disordered Personalities and Crime. An Analysis of the History of Moral Insanity*, London-New York: Routledge, 2016., 295 str. 265

MARINO BADURINA, *O hrvatskoj historiografiji u socijalističko doba*

Magdalena Najbar-Agičić, *U skladu s marksizmom ili činjenicama: Hrvatska historiografija 1945-1960.*, Zagreb: Ibis grafika, 2013., 557 str. Branimir Janković, *Mijenjanje sebe same: Preobrazbe hrvatske historiografije kasnog socijalizma*, Zagreb: Srednja Europa, 2016., 293 str. 267

MATKO GLOBAČNIK, *Nov izvor o nastanku Nezavisne Države Hrvatske*

Alfred Rosenberg, *Die Tagebücher von 1934 bis 1944*. Herausgegeben und kommentiert von Jürgen Matthäus und Frank Bajohr, Frankfurt am Main: S. Fischer, 2015., 650 str. 270

VINKO DRAČA, *Povijest se događa i nakon prijelomnica: anatomija jedne hrvatske velikaške porodice*

Iskra Iveljić, *Anatomija jedne velikaške porodice: Rauchovi*, Zagreb: Filozofski fakultet, FF Press, 2014., 312 str. 274

NIKOLA TOMAŠEGOVIĆ, *Isprepletene povijesti*

Iskra Iveljić (ed.), *The Entangled Histories of Vienna, Zagreb and Budapest (18th-20th Century)*, Zagreb: FF Press, 2015., 582 str. 276

VINKO DRAČA, *Odjeci reformacije i katoličke obnove u hrvatskim povijesnim zemljama: dva zbornika radova*

Tridentska baština. Katolička obnova i konfesionalizacija u hrvatskim zemljama. Ur. Zrinka Blažević, Lahorka Plejić Poje. Zagreb: Matica Hrvatska, Katolički Bogoslovni Fakultet u Zagrebu, Filozofski fakultet Družbe Isusove u Zagrebu, 2016., 503 str.

The Reformation in the Croatian Historical Lands. Research Results, Challenges, Perspectives. Ur. Zrinka Blažević, Stanko Jambrek, Nataša Štefanec. Osijek-Zagreb: Biblijski institut, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Visoko evanđeosko teološko učilište, Osijek, 2015., 300 str. 281

ŽELJKO KARAULA, *Namjesnik austrijske Dalmacije Gabrijel Rodić o sebi i svom vremenu*

Marko Trogrlić, *Dostojan vojnik Jelačića bana. Autobiografski zapisi dalmatinskog namjesnika Gabrijela Rodića*, Zagreb-Split: Leykam

international, 2017., 228 str. 284

TEA MIROSLAVIĆ, *Dvije knjige o caru Dioklecijanu*

Jasen Boko, *Dioklecijan: biografija kontroverznog rimskog cara: reformator ili progonitelj kršćana*, Zagreb: Profil, 2016., 334 str.

Nenad Cambi, *Dioklecijan: Vir prudens, moratus callide et subtilis ili inventor scelerum et machinator omnium malorum*, Split: Književni krug; Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, 2016., 315 str. 289

Skupovi i konferencije / Symposia and conferences

JOSIP PARAT, *Vino i vinogradarstvo u Slavoniji, Srijemu i Baranji u povijesnoj perspektivi*

Znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem *Vino i vinogradarstvo u povijesti Slavonije, Srijema i Baranje*, Slavonski Brod i Erdut, 20. – 22.

rujna 2017. 297

PAULA VUKOVIĆ, *Križarski pohod ugarsko-hrvatskog kralja Andrije II.*

Znanstveni kolokvij *800 godina križarskog pohoda Andrije II. (800 years of Andrew II's crusade)*, Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb

(27. listopada 2017.) 299

BIBLIOGRAFIJA KNJIGA POVIJESNE TEMATIKE OBJAVLJENIH U REPUBLICI HRVATSKOJ 2016.-2017. GODINE

(pripremio **VEDRAN MUIĆ**)

BIBLIOGRAPHY OF HISTORY TOPIC BOOKS PUBLISHED IN THE REPUBLIC OF CROATIA IN 2016-2017

(prepared by **VEDRAN MUIĆ**) 303

— Sadržaj / Contents —

Upute autorima i suradnicima 315

Author and Contributor Guidelines 319

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI 49

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

The logo for FF press, featuring the letters 'FF' in a stylized font with a horizontal line through them, followed by the word 'press' in a lowercase, sans-serif font.

ZAGREB 2017.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 49

Izdavač / Publisher

Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher

Vesna Vlahović Štetić

Glavni urednik / Editor-in-Chief

Hrvoje Gračanin

Izvršna urednica / Executive Editor

Inga Vilogorac Brčić

Uredništvo / Editorial Board

Bruna Kuntić-Makvić (stara povijest/ancient history), Zrinka Nikolić Jakus (srednji vijek/
medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Željko Holjevac
(moderna povijest/modern history), Tvrtko Jakovina (suvremena povijest/contemporary history),
Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest/microhistory and local history),
Zrinka Blažević (teorija i metodologija povijesti/theory and methodology of history)

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council

Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko
Bratož (Ljubljana), Snježana Buzov (Columbus, Ohio), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki
(Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien),
Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz),
Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj),
Nade Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd),
Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

Izvršni urednik za tuzemnu i inozemnu razmjenu /

Executive Editor for Publications Exchange

Martin Previšić

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant

Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120 150, 6120 158, faks ++385 (0)1 6156 879

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“
<http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>

Financijska potpora za tisak časopisa / The Journal is published with the support by
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS, Emerging Sources Citation
Index - Web of Science

Naslovna stranica / Title page by
Iva Mandić

Grafičko oblikovanje i računalni slog / Graphic design and layout
Marko Maraković

Lektura / Language editors
Samanta Paronić (hrvatski / Croatian)
Dražen Nemet (engleski / English)

Tisak / Printed by
Tiskara Zelina d. d., Sveti Ivan Zelina

Naklada / Issued
250 primjeraka / 250 copies

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

*The Journal is accessible in digital form at the Hrcak - Portal of scientific
journals of Croatia <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*